

Premye Edisyon, Fevrye 2011

C. **Twalèt UD Pòtab:** Apre tranblemanntè a, yo mennen plis pase 4000 twalèt pòtab nan peyi a. Kòm kounya òganizasyon yo ap chanje objektif yo pou soti nan ijans lan pou yo al konsantre sou pwojè devlopman ki long, anpil nan twalèt sa yo pap sèvi kounya. Sèvis ak mentnans twalèt sa yo koute chè anpil. Enjenyè SOIL yo chanje twalèt sa yo, yo mete yon tèt twalèt ki separe matyè yo epi yo mete yon doum 15 galon anba li, pou fè twalèt yo tounen twalèt UD. Nou ka rekipere pipi a oubyen fè li ale nan yon pwiza nan tè a. Twalèt sa yo bon anpil pou kan yo (paske yo pa pran anpil plas, epi ou ka lòk yo fasil) oubyen pou sèvi lè gen evenman nan kominote a oubyen fèt, festival.

Menm si modèl twalèt la se yon aspè ki enpòtan nan nenpòt ki pwojè, fò nou pa neglije enpòtans sa kominote a panse, si li aksepte pwojè a. Nou dekouvri ke pwojè yo dirab lè se kominote a ki mande yo, kidonk menm si materyèl yo disponib, sa pa garanti ke kominote a ap aksepte pwojè a. Gid sa a gen ladan l' aspè teknik ak tout aspè sosyal EkoSan yo, men fò nou konnen ke estrateji sosyal yo pou mete yon pwojè kanpe ka chanje anpil selon kominote a, plis pase konsepsyon teknik yo. Alò sa enpòtan pou travay ak moun nan kominote yo ki konnen kisa kominote a bezwen, epi kisa li vle, epi ki ka ede w devlope yon estrateji sosyal pou pouse pwojè a monte epi pou fè moun vin kòmanse mande sistèm EkoSan.

Gid SOIL la pou Asenisman Ekolojik®

Premye Edisyon, Fevrye 2011

Pwochen seksyon an gen detay sou jan pou edike kominote a, sou jesyon twalèt yo ak sou plan teknik ki baze sou eksperyans SOIL an Ayiti. Gen egzanp sou diferan ka nou etidye tou.

Fò nou note ke gid sa a se yon travay ki poko fini e nou prevwa voye nouvo enfòmasyon souvan bay moun ki sou lis kontak nou yo. Souple, kontakte nou si ou gen sijesyon pou devlope gid la plis oubyen si ou panse gen detay ki nesèsè oubyen gen eksplikasyon ki manke.

Tablo 1: Modèl twalèt SOIL yo ak leson nou aprann yo

Modèl Twalèt	Positif	Negatif
Abòlou	Pa chè	Bezwen anpil plas
	Pwodiksyon pyebwa	Li ka plen ak dlo fasil
	Ou pa bezwen manyen matyè yo	Ou pa ka mete l pre yon sous dlo
	Timoun ka sèvi ladan l' fasil	
Twalèt imani	Pa chè	Li lou lè w ap pote l
	Ou ka retire l fasil	Ou bezwen plis bagay pou kouvri matyè yo
	Li pa bezwen anpil espas	Bokit la tou pre kote w chita a
	Li kenbe pipi a	Li plen vit
	Fasil pou timoun sèvi ladan l'	
Twalèt 2 chanm	Ou pa bezwen bouje matyè yo souvan	Li chè
	Li dire lontan	Li pi difisil pou vide l
Twalèt UD ak 2 doum	Li fasil pou vide l	Fò ou chanje doum yo souvan
	Mwens kontak ak matyè yo	
Twalèt UD pòtab	Fasil pou transpòte	Pipi a bouche tiyo a fasil
	Li pa bezwen apil plas	Bokit la toupre kote w chita a

Devi pou twalèt la

Bill Of Quantities for "SOIL UD Toilet WOOD" construction							
Notes:							
1, Unit costs are based on 2010 Port-au-Prince prices.							
Materyo	Materials	Quantity	Unit	Unit Cost	Total (HTG)	Total (\$H)	Total (\$US)
Bois 2x4x16	Wood, 2*4, 16'	17	Unit	625	10625	2125	265.6
Bois 1x4x14	Wood, 1*4, 14'	20	Unit	300	6000	1200	150.0
Plywood ¾ in	Plywood ¾ in	5	Unit	1700	8500	1700	212.5
Planches 1x8x12	Wood, 1*8, 12'	3	Unit	550	1650	330	41.3
Tôles 6 ft	Zinc sheeting, 6ft	6	Unit	275	1650	330	41.3
Clous tôle	Nails, zinc sheet	1	Llbs	60	60	12	1.5
Clous 4", llbs	Nails, 4"	4	Llbs	40	160	32	4.0
Clous 3 in	Nails, 3"	10	Llbs	40	400	80	10.0
Clous 2 1/2 in	Nails, 2.5"	10	Llbs	40	400	80	10.0
Clous 1 in	Nails, 1"	2	Llbs	40	80	16	2.0
Sac de ciment	Ciment	1	Unit	300	300	60	7.5
Cadenas	Padlocks	4	Unit	100	400	80	10.0
Paire couplet 3x3	Door hinges, 3"	6	Unit	35	210	42	5.3
Charnière à cadenas	Latch for padlocks	4	Unit	30	120	24	3.0
Manches pour portes	Door handles	2	Unit	125	250	50	6.3
Taquet 4 in	Internal door lock	2	Unit	75	150	30	3.8
Crochet	Hook & Chain	4	Unit	50	200	40	5.0
Siege SOIL UD	SOIL UD Toilet Seat	2	Unit	2800	5600	1120	140.0
Bâche	Plastic Sheeting	2	Unit	1500	3000	600	75.0
Peinture (gal.)	Paint	2	Gallon	650	1300	260	32.5
Drum	15 Gallon Drum	2	Unit	500	1000	200	25.0
Tuyaux 3/4"	3/4" PVC drainpipe	1	Unit	165	165	33	4.1
Courbe 45, 3/4"	3/4" 45deg. Bend	1	Unit	20	20	4	0.5
Adapteur femal, 3/4"	3/4" female adaptor	1	Unit	30	30	6	0.8
Colle PVC (1/4 boîte)	PVC Glue	1	1/4 Oz. bottle	100	100	20	2.5
				Total	42370	8474	1059.3

FOTO T1:
Chanm anba twalèt la

FOTO T2:
Droum an plas anba twou
poupou a

FOTO T3:
Y ap fouye twou pwi pèdi a epre
ke yon fin fè baz dal beton an

FOTO T4:
Pwi pèdi pou pipi a

FOTO T5:
Twou pou pou a nan atè playwoud la

FOTO T6:
Yon vi sou twou pou pou a
anndan bwat chèz an
bwa a.

FOTO T7:
Y ap kouvri strikti an bwa
a fèy plastik yo.

FOTO T8:
Eskalye a ak sipò santral la

FOTO T9:
Mi yo pa anndan.

FOTO T10:
Strikti an bwa a.

FOTO T11:
Vi sou kote, ki montre pòt chanm yo.

FOTO T12:
Gwo plan sou pòt chanm yo.

FOTO T13a:
Tèt twalèt UD SOIL
la, lè ou deyò.

FOTO T13b:
Tèt twalèt UD SOIL
la, lè ou gade l nan
twou pou pou a.

FOTO T13c:
Tèt twalèt UD SOIL
la, lè ou ap gade l
deyò.

FOTO T14a:
Fil PVC a ak kòd sekirite a ki mare
ladann.

FOTO T14b:
Rakò tiyo PVC a pou tèt twalèt UD
SOIL la.

FOTO T15: Tèt twalèt UD SOIL la ki fèt ak faybèglas.

FOTO T16a:
Yon twalèt UD SOIL ke yo mete nan lonbraj. Li byen plase pou entimite moun yo, men twò sonm?

FOTO T16b:
Yon BON pozisyonman twalèt UD SOIL, avèk jis ase plas pou ou rive nan chanm yo.

FOTO T16c:
Yon MOVE pozisyonman twalèt UD SOIL, pa gen ase espas pou rive nan chanm yo.

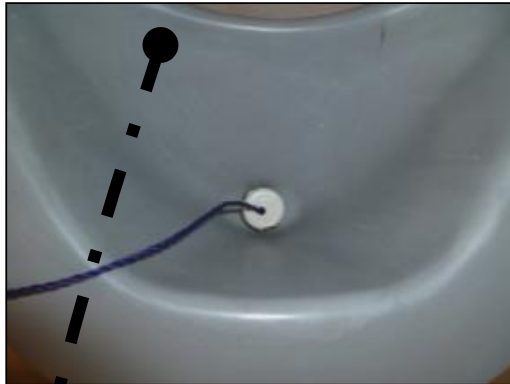

FOTO T17
Y ap debouche bòl pipi tèt twalèt UD a.

MOVE FOTO T1:
Tiyo pipi a bouche nan
yon twalèt UD SOIL.

MOVE FOTO T2:
Yon tiyo pipi yo detache de
tèt twalèt la paske li
bouche, nan yon twalèt UD
SOIL.

MOVE FOTO T3:
Yon tiyo pipi ke yo
detache, pipi a ap
koule atè nan chanm
twalèt la, nan yon
twalèt UD SOIL.

MOVE FOTO T4a:
Premye tèt twalèt
UD SOIL ak twou
pou drenaj pipi a,
SAN filt.

MOVE FOTO T4b:
Premye tèt twalèt UD
SOIL yo, nou blije laji
twou drenaj yo pou
debouche tiyo pipi a.

MOVE FOTO T4c:
Nan yon twalèt UD
SOIL, yo detache
tiyo pipi a, pipi ap
tonbe atè nan
chanm twalèt la.

MOVE FOTO T5:
Premye plonbri yo, ak koub 90 degre a ki te kont fè tiyo a bouche.

MOVE FOTO T6:
Yon tiyo ki mal enstale, li pa antre nan pwi pèdi a.

MOVE FOTO T7:
Timoun yo rache fèy plastik la espre pou yo sa antre nan twalèt la.

MOVE FOTO T8:
Premye gid pou byen plase droum nan, ki te fèt ak pyès deplasab 2*4 pou mete droum nan pi wo.

MOVE FOTO T9:
Chalè domaje fèy plastik la sou kote yon twalèt UD SOIL.

Lis konstriksyon twalèt

Construction Checklist: SOIL UD toilet					
Name of Supervisor					
Date					
Name & Location of toilet					
COMPONENT	SPECIFIK (en creole)	Specification (en Anglais)	☐	☐	Comments
Fondasyon (Foundation)	2 sac cimèn	2 sacs of cement used per slab			
	Melanj beton kòrèk (Gravye : Sab : siman - 4: 2: 1)	Concrete mix correct (Gravier: Sable: Cimen - 4:2:1)			
	Epesè beton kòrèk	Concrete thicknes correct (at least 50mm)			
	Fòs pèdi pou pipi (20cmØ * 50cm pwofodè)	Urine soakaway pit constructed (20cmØ *50cm depth)			
	Travay sou platfòm beton nan 24è	Concrete cured for 24hours before loading with structure			
Estrikti (Access and Structure)	Wotè ramp eskalye kòrèk	Guiderails at the correct height			
	Wotè mach eskalye kòrèk	Steps with the right height			
	Lajè mach eskalye kòrèk	Steps at the right width			
	Supò lateral byen fet enba estrikti	Lateral supports in place beneath structure			
	Balis yo byen fet	Balustrade strong and at correct height			
	Pwela byen mete	Plastic sheeting strong and tight			
Cham twalèt (Toilet cubicle)	Pòt kabin twalèt louvri anedan	Toilet door opening: opens inward			
	Bwat twalèt kache deyò pòt	Toilet door opening: opens toward toilet seat			
	Mezi bwat yo kòrèk	Toilet seat box: dimensions correct			
	Etajè pou papye yo fèt	Shelf for toilet paper in place			
	Wotè twati twalèt la kòrèk	Height of toilet roof correct			
	Etajè pou flè yo la	Shelf for flowers in place			
	Manch pòt yo ak chanyè deyò yo monte	Door handle and external lock correct			
	Chanyè anedan yo monte	Interior lock correct			
Cham Anba (Toilet Chamber)	Pòt byen monte	Doors well fixed with smooth opening			
	Pòt louvri deyò sèlman	Door stop on doors			
	Gen espas pou pòt louvri deyò	Adequate space outside doors for opening			
	!! Wotè ray ak aret yo kòrèk !!	!! Guiderails for drum correctly placed !!			
Penti (Painting)	Logo yo fèt (SOIL, Oxfam, Famn, Gason)	All signs present (Famn, Gason, SOIL, Oxfam)			
	Penti sou bwa yo byen fet (epesè penti, bwa ki pa kouvri ak pwela)	Exposed wood painted (2 coats of paint needed)			
Plonbri (Plumbing for UD seat)	Bwat yo byen fikse, nan bon sans	Wooden toilet pedestal attached to floor, with correct orientation			
	Siej yo byen fikse	SOIL UD Toilet Seat well fastened to pedestal			
	Tiyo pipi 3/4" itilize	Urine pipe used: 3/4" diameter			
	Tiyo Pipi byen konekte anwo	Urine pipe connected on top			
	Tiyo Pipi byen konekte anba	Urine pipe connected on bottom			
	Tiyo Pipi descend nan tou foss pedi minimum 10cm	Urine pipe descends into soakaway pit by at least 10cm			
Artik operasyon (Operational items)	Doum pou bagas a la	1 * Large Drum (50 Gallon) for bagas			
	Ti bokit bagas anedan	2 * little buckets for bagas (1 per cubicle)			
	Ti Bokit pou papye ijenik anedan	2 * little buckets for toilet paper (1 per cubicle)			
	Cham enba femèn ak Kadna, 2 kle ak comite, 1 kle ak SOIL	Chamber below closed with padlocks, 3 key sets			

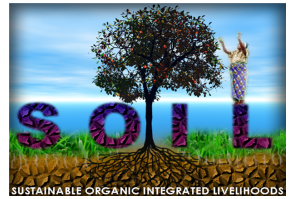

Jesyon Twalèt ki fè Deviyasyon Pipi Yo

Alòs ke yon bon konsepsyon modèl twalèt yo, epi etap konstriksyon twalèt yo nesèsè pou yon pwojè reyisi, yon bon jesyon twalèt yo se yon bagay ou bezwen tout tan pou twalèt yo ka kontinye fonksyone epi rete pwòp. Kit responsabilite pwòpte twalèt yo se sou kont manm yon fanmi, oubyen yon òganizasyon nan kominote a, oubyen yon anplwaye yo peye pou sa li ye, rutin mentnans operatè a ap fè a se li ki garanti ke twalèt ki fè deviyasyon pipi a (UD) ap kontinye fonksyone san rete, nan bon kondisyon liyèn. Reparasyon abityèl yo dwe sou kont operatè a tou, men reparasyon ki koute pi chè yo, sou estrikti a, se responsabilite tout moun/gwoup ki te enstale twalèt la. Menm si SOIL wè ke gen anpil diferans nan pwogramasyon mentnans pou twalèt piblik kominote a jere yo ak pou twalèt piblik ou peye pou sèvi ladan yo, gen plizyè pwèn enpòtan anpil pou byen jere tou 2 mòd twalèt sa yo.

Responsabilite operatè a:

- Netwaye tèt twalèt la souvan pou li ka si gen bon liyèn ladan l' epi yo sèvi avè l byen. **Fò nou fè atansyon pou pwodwi chimik pa antre nan doum pou pou a, paske y ap gate pwosesis konpostaj la.**
- Netwaye anndan ak deyo estrikti twalèt la.
- Verifye ke moun ki sèvi nan twalèt la mete ase materyèl pou kouvri pou pou a.
- Fè yon jan pou tout moun ka jwenn bagay pou yo kouvri matyè yo lè yo fini nan twalèt la.
- Retire epi stoke doum pou pou yo de tanzantan pou evite moun t a an kontak ak pou pou a lè doum yo plen debòde.
- Gade nan gid la pou enstale doum yo byen nan chanm twalèt la.
- De tanzantan pase verifye ke tiyo pipi a fonksyone byen, pou dren ki rive nan tèt twalèt la pa bouche.
- Mete papyè twalèt nan twalèt la epi jete papyè sal yo kòm sa dwa apre.
- Mete dlo ak savon nan sistèm pou lave men an.
- Asire l ke tout moun ki nan popilasyon twalèt la te fèt pou li a rive al nan twalèt la.
-

Premye Edisyon, Fevrye 2011

- Aprann moun k ap sèvi nan twalèt la pou premye fwa baz pou yo konnen pou yo ka sèvi nan yon twalèt ki fè deviyasyon pipi.

Jan pou jere twalèt yo ap chanje anpil selon plizyè faktè, ki gen ladan yo (e pa sèlman sa): kote twalèt la ye, popilasyon an, si gen bagay pou kouvri pou pou a, si gen kòb pou peye yon operatè twalèt, elatriye. Oganizasyon oubyen gwoup ki vle enstale twalèt UD dwe pran angajman pou travay tèt kole ak kominote kote yo vle travay la pou deside ansanm ki jan yo pral fè jesyon an, pou li satisfè moun yo ak tout òganizasyon oubyen gwoup la. Oganizasyon ki enterese yo fèt pou yo pare pou yo adapte yo lè gen chanjman ak ti pwoblèm ki ka jwe sou jan yo jere twalèt yo epi sou jan twalèt ki deja enstale yo fonksyone. Pandan 5 lane ki sot pase yo, SOIL vin gen anpil eksperyans, gras a pwojè Okap yo epi Pòtoprens yo, nan realize pwojè twalèt piblik peye epi twalèt kominote yo jere yo menm.

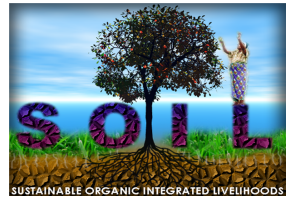
Ka nou etidye 1: Twalèt Piblik Kominote yo Jere Yo Menm

Soti 2006 rive 2009, SOIL enstale plis pase 50 twalèt UD an Ayiti. Gen 36 ladan yo ki Okap epi nan kèk zòn ki pa lwen nan depatman Nò a. Genyen nan twalèt sa yo nou te konstwi paske ofisyèl nan vil la te mande sa, epi yo te asire ke gouvènman lokal la t ap anplwaye moun pou jere twalèt sila yo. Ki fè, majorite nan twalèt sa yo konstwi apre ke lidè komonite yo ak òganizasyon lokal yo te ekri SOIL pou mande li konstwi twalèt ekolojik nan kominote yo a.

Tout twalèt sa yo se twalèt ki separe pipi ak kaka epi ki gen 2 chanm, konpostaj la fèt nan chanm ki anba twalèt la. Wòl SOIL nan jesyon twalèt sa yo se te al fè tchèk de tanzantan epi fè gwo reparasyon yo mande li fè yo. Se SOIL tou ki te gen responsabilite vide fòs yo lè twalèt la fin plen nèt (an jeneral apre yon peryòd 6-9 mwa).

Leson nou aprann

1. Yo jere twalèt ke nou enstale paske gwoup oubyen òganizasyon kominote te fè yon demand fòmèl yo, pi byen. Nou ka e nou ta dwe aplike sistèm konstwi twalèt yo apre moun yo fin fè demann twalèt la nan lòt kontèks tou pou kominote yo ka konsidere ouvraj yo se pa yo.

2. Nou pa dwe mete responsabilite jwenn materyèl ki gen anpil kabòn ladan l' lan pou kouvri matyè yo, sou do kèk moun k ap sèvi nan twalèt la. Pou ou sa si w ap jwenn ase nan bon materyèl pou kouvri matyè yo, gwoup k ap ekzekite travay la dwe idantifye yon kote yo ka jwenn anpil materyèl epi asire yo ke materyèl la rive sou sit twalèt la regilyèman, kit se òganizasyon k ap enstale twalèt la oubyen yon gwoup nan kominote a ki responsab twalèt la.
3. Poupou yo pa rive dekonpoze byen apre 6-9 mwa a, paske tan an te imid epi moun ki sèvi nan twalèt la pa t mete ase materyèl kouvri matyè yo. Nou louvri yon gwo sit konpòs pandan 3^{em} trimès ane 2009 la pou pèmèt nou fè yon dezyèm konpostaj lè nou retire matyè yo nan chanm twalèt la. Twalèt ki nan zòn lwen vil yo gen pwòp sit konpostaj pa yo, toupre twalèt yo.
4. Kòm yo pa t kenbe pwomès yo, pou anplwaye operatè pou jere twalèt yo, kolaborasyon ak otorite lokal yo pa bay anpil rezilta. Nan kèk zòn kote se otorite lokal yo ki te mande enstale twalèt yo, souvan se pou rezon politik yo te mande sa.
5. An jeneral, yo pran swen twalèt nou te enstale nan lekòl ak nan legliz yo pi byen, paske se manm ki te deja angaje nan mentnans jeneral enstitisyon yo ki pran responsabilite jere twalèt yo.
6. Twalèt piblik ke se pa t yon operatè yo te peye pou jere yo a pa t an bon eta epi pa t gen liyèn ladan yo. Konsekans sa bay se ke pa t gen anpil moun ki sèvi ladan yo, move konpòtman yo kontinye (fè bezwen deyò, nan kannal, nan sache plastik, elatriye).

Ann ale pi lwen

Leson nou aprann de 4 lane Okap yo epi de ane ki sot pase Pòtoprens lan fè nou chanje modèl twalèt ki nan vil yo Okap: nou ranplase sistèm konpostaj nan chanm twalèt yo, konpostaj la fèt sou yon lòt sit epi nou sèvi ak doum 15 galon nan twalèt yo. Nouvo sistèm sa a bezwen enfraestrikti ki gen ladan yo: yon sèvis kolèk ak livrezon doum yo ke biwo SOIL gen Okap la bay, yon dezyèm sit konpostaj nan Limonad (pa lwen anba lavil Okap). Sou foto sa yo nou ka wè ki chanjman nou fè nan sistèm chanm twalèt la pou li vin tounen yon sistèm doum:

An plis, nan entèvansyon li apre epidemi kolera a, SOIL anplwaye kèk operatè twalèt nan kèk zòn lavil, pou twalèt piblik yo, pou li la si twalèt sa yo rete louvri, ke yo fonksyone byen e ke yo rete byen pwòp. Nou fè yon sistèm pou sipèvize twalèt yo ak operatè yo de tanzantan pou nou sa fè remak epi edike operatè lè sa nesèsè, pou yo ka jere twalèt yo pi byen.

Ka nou etidye 2: Twalèt Piblik nan Kan IDP yo

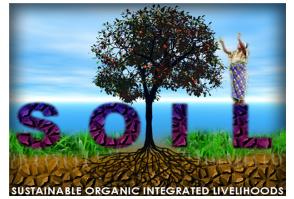

Touswit apre tranblemanntè 12 Janvyè 2010 la, gras a yon finansman Oxfam Grann Bretay (GB), SOIL entrodwi asenisman ekolojik nan kan IDP, nan lekòl ak nan legliz, ki ozalantou Pòtoprens. Menm si se SOIL ki te idantifye anpil nan sit yo, ki te wè yo te bewzen sèvis asenisman, gen komite sou lòt kan ki te vin wè staf SOIL yo sou teren an oubyen ki al nan biwo SOIL la

pou mande twalèt, paske yo tande pale de pwòje a, ke yo tande lòt moun ki sou lòt kan kote SOIL fè twalèt yo, ap pale de sa. Nou enstale twalèt ki fè deviyasyon pipi, modèl ki te gen 2 chanm nan ke nou chanje a pou li vin gen yon chanm, epi pou li gen yon doum 15 galon ladan l' lan, nan 32 sit diferan.

Gid SOIL la pou Asenisman Ekolojik©

Premye Edisyon, Fevrye 2011

Rive nan mwa Dawout 2010, SOIL te gen tan enstale 196 twalèt nan 32 sit sa yo, pi fò ladan yo nan komin Site Solèy, Taba ak Dèlma. Nan moman te gen plis moun ki te deplase al viv nan kan yo, estimasyon kantite moun ki te benefisye twalèt sa yo te rive 20,600 moun. Pou pati konstriksyon nan pwojè sa a, nou fòme plis pase 130 bòs mason ak chapantye epi nou anplwaye yo nan konstriksyon ouvraj asenisman ekolojik. Nou te separe twalèt gason, fanm, timoun epi nou te mete seri ki ka take nan chak twalèt pou moun yo te ka gen entimite lè yo nan twalèt la. Ranmasay ak livrezon doum yo pou chak sit fèt yon fwa nan semèn nan, epi nou pote anpil materyèl pou kouvri matyè yo nan twalèt yo sou pi fò nan sit yo de tanzantan. Kote ki gen espas, nou mete yon tank 125 galon ki plen ak dlo lapli, pou moun yo ka lave men yo. Lòt sit yo te gen ti bokit ak robinèt pou moun yo te ka lave men yo.

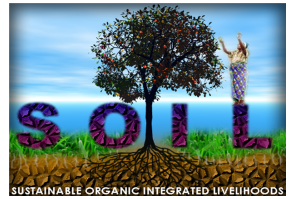
Sou chak sit, komite yo gen yon wòl enpòtan nan mete pwogram nan kanpe epi jere li. Responsabilite yo te gen ladan yo:

- Fè entrodiksyon SOIL sou sit la (swa avèk yon demann nan biwo SOIL la oubyen nan chache wè staf SOIL yo lè yo fè premye vizit yo a).
- Patisipe nan premye seminè fòmasyon sou asenisman ekolojik la epi deside si opsyon asenisman sa a bon pou sit sa a epi si yo vle li pou sit la.
- Idantifye avèk enjenyè SOIL yo, ki bò y ap mete twalèt yo, konbyen y ap mete epi ki modèl twalèt pou SOIL mete.
- Idantifye chapantye, bòs mason ak lòt travayè pou faz konstriksyon pwojè a.
- Nòmen yon reprezante ki ap an kontak regilyèman ak SOIL, pou di li si twalèt yo bezwen reparasyon, si yo bezwen bagay pou netwaye yo, epi enfòme SOIL de tout lòt pwoblèm ki ka genyen.
- Ede nan anplwaye epi sipèvizyon operatè twalèt piblik yo (200 goud pou chak toune 8è de tan travay). Gen komite ki te mete 2 moun responsab jesyon ak pwòpte twalèt yo, epi gen lòt ki fè sistèm ki gen pwogram "Cash-For-Work" kote operatè twalèt yo chanje chak semèn oubyen chak 2 semèn.

Nou te bay tout materyèl pou netwaye twalèt yo, nan materyèl sa yo te gen, men pa sa sèlman: kloròks, dezenfektan, papye twalèt, esprey kont ti bèt, bale, gan, mask ak savon likid. Depandan de sistèm yo

Gid SOIL la pou Asenisman Ekolojik®

Premye Edisyon, Fevrye 2011

enstale nan chak sit yo, reprezantan komite a idantifye a (yo) te konn vini nan biwo SOIL la pou pran kòb la pou peye operatè twalèt yo epi pou pran materyèl yo bezwen pou netwaye twalèt yo. Nan pi gwo sit yo, nou idantifye depo kote nou te konn stoke ase materyèl pou netwaye twalèt yo pandan yon mwa.

Pou kesyon fè swivi a, sipèvizè sit SOIL yo te konn vizite chak sit omwen 2 fwa nan semèn nan, pou verifye kouman operatè yo kenbe twalèt yo epi pou wè si pa gen reparasyon ki dwe fèt. Vizit regilye sa yo staf SOIL la te konn fè yo, fè relasyon ak komite yo epi ak popilasyon vin devlope pi plis, epi sa pèmèt yo wè pwoblèm ki ka genyen sou chak sit yo pi bonè. Menm si se ekip SOIL yo ki te konn fè reparasyon yo nan kòmansman, sou plizyè sit, nou te bay manm komite yo fòmasyon sou kouman pou yo ranje pwoblèm plonbri ki rive de tanzantan yo, konsa reparasyon yo te ka fèt pi vit, san yo pa blije fèmen twalèt yo, pou yo te ka kontinye fonksyone.

Leson nou aprann

1. Nou aprann ke li enpòtan anpil ke pwogram nou yo devlope epi kenbe bon relasyon ak komite kan yo pou nou sa gen enfòmasyon sou sa moun yo panse de modèl twalèt yo epi de jesyon an. An plis, sa bay komite yo yon pouvwa paske yo santi yo enplike dirèkteman nan pwojè a, konsa yo te pran angajman pou yo pran swen twalèt yo epi pale de twalèt yo.
2. Lè komite yo patisipe plis nan lòt aktivite SOIL yo (seminè sou asenisman ekolojik, vizite sit konpòs la), sa ka fè yo konprann pi byen tout pwogram nan epi fè yo jere twalèt yo pi byen.
3. Li enpòtan anpil pou peye operatè yo pou yo okipe yo de twalèt piblik yo. Nan lòt pwogram kote komite a oubyen lòt moun se benevòl yo ye, souvan twalèt yo pat byen jere.
4. Operatè yo anplwaye pou youn oubyen 2 semèn yo, souvan pat jwenn bon fòmasyon nan men komite yo pou yo te sa jere twalèt yo byen. Alòs ke operatè ki la pou lontan yo te rive devlope bon relasyon avèk ekip SOIL la epi avèk komite yo, epi yo te toujou ap fè jesyon twalèt yo vin miyò.

5. Ou ka fè relasyon ant aparans twalèt la ak kalite jesyon an, yon bèl twalèt ka mete fyète nan kè moun yo epi bay operatè yo motivasyon pou jere twalèt yo byen epi kenbe yo pwòp.
6. Lè nou pa kontwole materyèl pou netwaye twalèt yo, moun yo ka sèvi avèk twòp epi gen de kan kote komite yo vann materyèl yo. Pou ede diminye sou depans yo, veye kantite materyèl yo sèvi pou netwaye twalèt yo sou chak sit epi pran kèk sit kòm modèl pou ou ka estime ki kantite ou bezwen pou lòt sit yo.
7. Pwoblèm ki rive pi souvan nan twalèt yo se tiyo pipi a ki bouche. Nou ka mete sa sou do pwoblèm plonbri ak pwoblèm jesyon (gade dokiman foto twalèt yo). Youn nan solisyon posib pou jesyon bagay sa a, se ka fè ke se operatè twalèt la sèlman ki gen responsabilite mete materyèl pou kouvri matyè yo nan twalèt la.
8. Lè nou fè sipèvizyon regilyèman, sa fè jesyon twalèt la vin pi bon epi sa pèmèt reparasyon yo ak lòt pwoblèm yo regle pi vit.
9. Mete yon poubèl nan chak twalèt ka fè alantou twalèt la parèt miyò epi sa ka fè yo jete mwens fatra anndan twalèt la.
10. Li nesèsè pou kontwole doum yo pou yo pa vòlè yo epi tou sa te pèmèt SOIL wè ki sit ki pa sèvi ak ase materyèl pou kouvri matyè yo oubyen anpeche moun yo jete lòt bagay nan doum yo ki ta ka deranje pwosesis konpostaj la.
11. Gason yo kontinye pipi deyò. Nou te mete irinwa sou tout sit yo men sa pa ranje pwoblèm nan. Fò nou fè plis reklam pou fè gason yo sèvi plis ak irinwa yo.
12. Pi fò nan moun yo lave men yo lè yo sot nan twalèt la si gen bon enfraestrikti pou sa. Nou te amelyore chak sit ak sistèm pou pran dlo lapli, pi gwo rezèvwa, epi bon savon likid pou moun yo ka lave men yo.

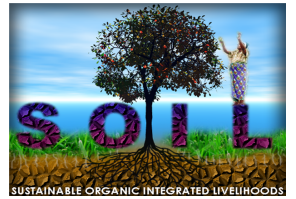

Yon operatè twalèt k ap mete yon doum vid pwòp nan yon twalèt UD SOIL.

Ann ale pi lwen

Gid SOIL la pou Asenisman Ekolojik®

Premye Edisyon, Fevrye 2011

An jeneral, preske tout 200 twalèt nou te enstale yo sou sit nan tout Pòtoprens lan kontinye fonksyone epi vreman se gwo siksè yo te ye.

Kounya SOIL ap travèse nan sistèm kote se komite kan yo ki ap fè anpil kontwòl (materyèl pou netwayaj, chwazi operatè twalèt yo, fasilite peye moun yo, elatriye) epi nan sistèm kote gen anpil woulman operatè twalèt.

SOIL ap mete plis responsabilite sou do operatè twalèt yo, l ap fòme moun sou asenisman ekolojik epi sou jan pou yo fè ti bagay plonbri senp ak reparasyon sou estrikti twalèt yo.

Nan pwochen edisyon Gid SOIL la pou Asenisman Ekolojik la n ap etidye yon ka sou twalèt kominotè. Apwòch jesyon twalèt sa yo pral fèt nan ti kan kote gen bon plas pou mete yon twalèt k ap pwopriyete plizyè fanmi. Chak fanmi ap gen yon kle twalèt kominotè a epi tout fanmi yo ap gen responsabilite pou yo jere li, lè sa a pa gen nesosite pou peye operatè twalèt.

Travay Sosyal ak Kominote a epi Edikasyon

Premye Fòmasyon ak Reprezantan Kominote a

Edikasyon nan kòmansman an epi premye fòmasyon moun ki ta ka vin sèvi nan twalèt yo, kapab se etap ki pi enpòtan pou ou sa reyisi yon pwojè asenisman ekolojik (EkoSan). Menm si nan eksperyans li yo, SOIL te jwenn moun ki te aksepte pwojè yo san pwoblèm, si ou pa apwoche moun yo byen epi ou pa esplike yo byen depi nan kòmansman an, sa ka vreman gate chans pwojè a. Si yo pa sèvi byen ak twalèt ki fè deviyasyon pipi a, moun yo ka pa renmen l, pa sèlman pou tèt move sant ak mouch, men paske jesyonè twalèt la ak moun k ap vide/netwaye doum ki sot nan twalèt ki mal itilize yo ap blije travay nan move kondisyon liyèn.

Si nou konsidere ou kontakte popilasyon lokal la deja oubyen ke yo te fè yon demann enstalasyon twalèt EkoSan, premye etap la se fè yon reyinyon fòmèl ak moun sa yo oubyen ak gwoup sa yo.

Premye reyinyon sa a ak komite a oubyen ak kominote a ba ou okazyon pou ou pale de bon liyèn epi edike moun sou benefis yon bon asenisman, epi sa pèmèt ou fè yon fowòm pou fè entwodiksyon sou asenisman ekolojik kòm yon bon solisyon pou pwoblèm asenisman yo. Anvan ou konstwi okenn twalèt, kominote a pa dwe sèlman konprann diferans ant twalèt EkoSan ak lòt opsyon asenisman ki egziste yo, fò li konprann avantaj ak responsabiltè ki mache ak operasyon epi jesyon yon twalèt EkoSan tou. Men yon egzantp chapant reyinyon SOIL te fè ak kominote ki pa konn EkoSan:

Premye reyinyon ak komite kan IDP Dotwa, Pòtoprens, Jen 2010

Chapant Reyinyon ak Kominote a

1. Prezantasyon komite/manm kominote a, epi patnè ki la yo tou.
2. Manm kominote a esplike kouman sitiyasyon asenisman an ye nan moman an.
3. Yon reprezantan SOIL esplike kisa asenisman ekolojik ye.

4. Prezantasyon avantaj EkoSan pou sante popilasyon an, pou anviwonman an epi pou moun ki nan agrikilti yo. Epi tou fò nou pale de avantaj EkoSan lè ou konpare l ak opsyon tradisyonèl asenisman yo.
5. Prezante diferan modèl twalèt EkoSan epi kouman entèkansyon yo depann de plizyè faktè (premye nap a, resous ki disponib yo, espas, pwoblèm mèt tè).
6. Prezante kouman SOIL fè sit konpòs la, kouman yo touye patojèn yo, kouman yo teste pou wè si gen patojèn, wè ki kantite nitriman ki gen nan konpòs la, epi esplike ki sa nou pral fè ak konpòs ki pare a.
7. Kouman pou byen itilize twalèt UD yo. Nan pati sa a, gen yon aktivite kote tout moun patisipe, fò yo fè kòm si devan lòt yo, pou sa montre kouman pou yo sèvi byen nan twalèt UD yo (pou sa ou bezwen: yon syèj twalèt ki separe matyè yo, papye twalèt, bagas, moun ki vle patisipe). Pou aktivite kote moun yo patisipe a, gade "11 etap pou Sèvi nan yon Twalèt ki fè Deviyasyon Pipi" nan seksyon T4 ak T5.
8. Responsabilite operatè twalèt la nan fè twalèt la toujou fonksyone byen (gade seksyon jesyon jeneral la).
9. Diskite sou solisyon jesyon ki posib yo ak komite a. Solisyon sa yo dwe konsidere kapasite patnè yo ak kòb ki disponib la.
10. Esplike sistèm kolèk/distribisyon ki pèmèt toujou gen materyèl pou kouvri matyè yo, epi ki pèmèt stokaj doum yo pandan plizyè jou (1-2 jou).
11. Kesyon jeneral ak repons.
12. Komite a deside li vle kontinye avèk SOIL oubyen si li vle SOIL idantifye yon lòt òganizasyon ki ka ede yo fè sistèm ki pi tradisyonèl. Si tout moun dakò, ou ka menm tou deside kibò twalèt yo pral ye.

Depi kominote a oubyen komite a deside yo vle monte yon pwogram EkoSan, faz konstriksyon an kòmanse. Pou ou sa antre kominote a pi fon nan pwòjè a, fò konstriksyon twalèt yo gen ladan yo chapantye, bòs mason ak travayè ki soti nan menm kominote sa a si posib. Depi twalèt yo fin fèt, moun sa yo dwe konprann an gwo tout aspè teknik twalèt yo, epi ou ka rele yo lè gen reparasyon pou fèt.